

Komentar: 2/88
SLA V151.01 'žlica'

Januška Gostenčnik

1. Gradivo

Za pomen 'priprava iz daljšega ročaja in ovalnega vbočenega dela za dajanje (hrane) v usta, zajemanje zlasti tekočih jedi', knj. *žlica* (*i*), je povsod zapisan leksem *žlica*, le v T415 je kot dvojnica zapisana še enkratnica *lofl*.

2. Morfološka analiza

žlica ≤ **lvž-ic-a* 'žlica'

lofl < **(lofl)-b* ← nem. *Löffel* 'žlica'

3. Posebnosti kartiranja

V151.01 *žlica* ni kartirano zaradi leksemske neraznovrstnosti.

Predvidena je glasoslovna karta, ki bo prikazovala refleksi kratkega akutiranega isslov. **i*.

4. Uporabljena dodatna literature

/

5. Primerjaj

SLA: /; OLA: 1184; ALE: 422; SDLA-SI I: /; ALI: 474; ASLEF: 2708; HJA: 782; ÚMNyA: /

6. Etnološka osvetlitev

Žlica je najbólj razširjen in najstarejši del jedilnega pribora, priročen za uživanje skorajda vseh vrst hrane, zlasti tekoče. V virih je omenjena že v 16. stoletju. Sprva so izdelovali le lesene žlice, z industrijsko dobo so se vse bolj uveljavljale kovinske žlice, sprva iz aluminija, nato železne in kromirane, za posebne priložnosti in privilegirane družbene sloje tudi srebrne in pozlačene z vtisnjeno punco, grbom. Lesene žlice so znan in še vedno priljubljen suhorobarski izdelek, ki jih poleg večjih kuhalnic še uporablja večina gospodinjstev na Slovenskem. Izdelane so večinoma iz lipovega in zlasti bukovega lesa. Sprva so jih suhorobarji iz Ribniške doline izdelovali ročno, zadnja leta večinoma strojno. Žlice, kuhalnice in druge gospodinjske pripomočke so natikali v žličnik, ki je bil pritrjen na čim manj okajeno steno v (črni) kuhinji, ali jih zatikali v špranje posebej oblikovane deske, pritrjene na lesen strop v hiši.

Prim.: Makarovič 1981; SEL 2004